

A felesleges kakasok e tizedelésének azonban leginkább a párzási időben szabadna történnie, nehogy később a költés idején háborgassuk a nőtényt is; ez idény a foglyoknál a tavasz minősége szerint ápril végéig, s néha egész májuson át is eltarthat.

A régibb vadásztörvény, valamint a gr. Festetich Leo által javasolt újabb szerint is, azonban a fogolyvadászat csak Augustus 20-tól Január végéig lenne megengedhető; s így a lelkiismeretes vadász ellenkezésbe jönne a törvény betűivel, s jó szándékának kárát vallhatná*). Szükségesnek tartanám tehát a fentisztelt gróf törvjavaslatában a foglyokat illető passust a következő, s a G. pontban a nyirfajdot illetőleg ugyancsak nála már használt tétellel megtoldani: „hol pedig sok a kakas, ott a párzás idején is szabad közülök löni.“

A foglyok szaporodásának egy másik, már általam több ízben meg lehetős sikerrel producált neme: hogy a fészkelés idején elhagyogatott tojásokat összegyűjtöttem s kotlós tyuk alatt kiköltve — szabadon eresztém; ez a tojás felkeresésén kívül majd semmi fáradságot sem igényel, miután ismeretes, hogy a fogolyfiókák tojásból kibujtuk után azonnal megkeresik élelmüket. — Ilyentormán minden vesződés nélkül évenként csak egy egy határban 200--300 fogolylyal többet nyerhetünk, mi az ország minden vidékein utánozva, százezerekre növekedhetik. Ajánlom minden derék vadász figyelmébe.

(V.- és V.-lap).

Tiszántuli.

Toldalék a fészekedényekhez.

E lapok VI-ik és VII füzeteiben a hasznos madarak óltalmazásáról és helyhez szoktatásáról, valamint azok mesterséges fészekedényeiről irt cikkek nem indokolják azt, hogy miért és mekkorának kell lenni a fészek röplyukanak. Most is távol vagyok ugyan attól, hogy az egyes hasznosabb madarak számá-

*) Ismét egy példa az atyáskodás károsváltára.

ra tapasztalati adatokkal szolgálhassak; de elég fontosnak tartom megjegyezni azt, hogy a fészekedényekrőpnyílásainak nagyságát könnyen kipuhathatjuk magunk, ha szem előtt tartjuk a természet azon védelmi elvét, melyet madarai fészkek építésében, vagy megválasztásában általában követnek.

Ez abból áll, hogy fészkek nyílása semmi föllösleggel ne legyen nagyobb, mint a melyen ők még kényelmesen ki s be repülhetnek. Védelmezve vannak kiesinyeik az által a ragadozó madarak kapzsisága ellen, s védelmezve van lakuk birtoka a talán csak valamivel nagyobb és erősebb madarak foglaló hadjáratai ellen.

Tudjuk azt, hogy házi fecskénk ha egyszer bevégezte fészkének építését, nem tart többé a veréb erőszakoskodásától; ellenben nem ritkán sikerül a verébnek elfoglalni a még befejezetlen fészket, ha a fészek nyílását maga számára már elégségesnek találja, s erőszakoskodása által szorgalmas kis vendégünket tovább vándorolni kényszeríti.

Azon utasítás, hogy a nyílás csak mintegy $1\frac{1}{2}$ —2 hüvelyknyi széles legyen, igen általános, s jobban úgy kell azt felfognunk, hogy ha valamely helyen több fészekedényt alkalmazunk, azoknak nyílásait ne mind egyforma szélesre, hanem $1\frac{1}{2}$ —2"-ig többféle szélességű nyílást alkalmazzunk, hogy hasznos madárkánk a nekik leginkább megfelelőket kiválasztassák maguknak.

Tagadhatatlan, hogy e tekintetben sokkal jobb volna, ha egyes különfajú hasznosabb madaraink számára pontosabb adatokkal bírnánk, melyeknek közlésére hazánkban azok részéről, kik e fészekedények alkalmazásának nagy horderejét átlátván, azt buzgó kísérletük tárgyává is teszik, méltán számolhatunk. Mert hogy külföldi és idegen adatok e részben teljesen kielégítőek nem lehetnek, következtethetjük abból, hogy egy és ugyanazon elterjedtebb madárfaj, különböző vidékeken, habár különféle válfajokban nem is, de gyakran különböző nagy-

ságban honos, és hogy triviális elnevezésük, melyekkel találkozásra e kísérletek terén legtöbbször számolhatunk, tudományos elnevezésükkel igen gyakran nem egyezik. Szükséges tehát e fészekedények alkalmazására nézve a részletesebb adatokat lehetőleg saját hazánkban — s ennek is illető vidékei megnevezésével — tett észleletek és kísérletek nyomán állítani össze. Erre azonban lehető rövidebb idő alatt csak együttes összműködés vezethet. Ime egy újabb szükségérzet hazánkban madárvédegyletek alakításához! Madárvédegylet — tudtommal — még egy sem létezik nálunk; pedig mindig igen kívánatos, hogy legyen minél számosabb oly közeg a törvényhozáson kívül, mely egy bizonyos közérdekű célú tűz ki észleletei tárgyául. Tapasztalásból tudjuk, hogy hasonnemű egyletek mindig üdvösen folytak be a törvényhozás célszerűbb irányára és menetének gyorsítására.

Kétségen kívül hasznos szolgálatot tehetnének hazánkban a madárvédegyletek, melyeknek megalakításához hozza kellene járulni legegyszerűbb mezőgazdától fel a legdúsabb erdőbirtokosig minden termelőnek. De ez nem nélkülözhetetlen feltétele a madárvédegyletek üdvös működésének; kevés erő is aránylag sokat végezhet. A kezdeményezés nehézségében rejlik legtöbbször a főakadály, melynek legyőzését kitől várhatnók inkább, mint hazánk értelmiségétől!

A madárvédegyletek megalakításának csak egy újabb szükségérzetét igyekeztem e toldalékban föltüntetni, ki t. olvasóim közül annak nagy horderejére nézve bővebb fölvilágosítást kívánna szerezni, azt bátor vagyok egyszerűen e lapok VI-ik és VII-ik füzeteire utalni.

M. B.